

KOMISJA

DECYZJA KOMISJI

z dnia 30 czerwca 2004 r.

dotycząca pomocy państwa, którą Niderlandy zamierzają świadczyć na rzecz czterech stoczni dla potrzeb realizacji sześciu kontraktów na budowę statków

(notyfikowana jako dokument nr K(2004) 2213)

(Jedynie tekst w języku niderlandzkim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2005/122/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

2003 r., 16 maja 2003 r., 16 lipca 2003 r. i 16 września 2003 r.

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

- (2) Pismem z dnia 11 listopada 2003 r. Komisja powiadomiła Niderlandy o swojej decyzji o wszczęciu procedury, o której mowa w art. 88 ust. 2 Traktatu WE, w odniesieniu do tej pomocy. Niderlandy udzieliły odpowiedzi w pismach z dnia 28 listopada 2003 r. i 12 grudnia 2003 r.

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

uwzględniając Zasady Ramowe Komisji dotyczące pomocy państwa dla przemysłu stoczniowego⁽¹⁾,

- (3) Decyzja Komisji o wszczęciu procedury została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Komisja zwróciła się do zainteresowanych stron o zgłoszenie uwag na temat omawianych środków pomocowych.

po wezwaniu zainteresowanych stron, zgodnie z powyższymi przepisami, do zgłoszenia uwag⁽²⁾ oraz uwzględniając te uwagi,

- (4) Komisja otrzymała uwagi od zainteresowanych stron. Przesłała je Niderlandom, które mogły się do nich ustosunkować; Komisja otrzymała uwagi od Niderlandów w piśmie z dnia 23 marca 2004 r.

a także mając na uwadze, co następuje:

II. SZCZEGÓŁOWY OPIS POMOCY

I. PROCEDURA

- (1) Pismem z dnia 9 września 2002 r. Niderlandy powiadomiły Komisję o pomocy. Dodatkowe informacje zostały przedstawione Komisji w pismach z dnia 30 stycznia

- (5) Zgłoszenia dotyczą propozycji pomocy w formie subwencji o łącznej wysokości 21,6 milionów EUR, w celu wsparcia sześciu umów na budowę statków w czterech niderlandzkich stocznich: Bodewes Scheepswerven BV, Bodewes Scheepswerven Volharding Foxhol, Scheepswerf Visser i Scheepswerf de Merwede. Pomoc została zaoferowana stoczniom z zastrzeżeniem, że podlega ona zatwierdzeniu przez Komisję.

⁽¹⁾ Dz.U. C 317 z 30.12.2003, str. 11.

⁽²⁾ Dz.U. C 11 z 15.1.2004, str. 5.

- (6) Celem zgłoszonej pomocy jest wyrównanie domniemanej pomocy zaoferowanej przez Hiszpanię pewnym prywatnym hiszpańskim stoczniom, które ubiegały się o powyższe kontrakty. Zdaniem Niderlandów domniemana pomoc hiszpańska wiązała się z obniżeniem ceny o 9 do 13 %. Stocznie niderlandzkie otrzymały wszystkie omawiane zlecenia, a statki są aktualnie budowane bądź zostały już dostarczone. Szczegóły dotyczące zgłoszonej pomocy niderlandzkiej zostały ujęte w poniższej tabeli 1.

TABELA 1

Zgłoszona pomoc, statki i korzystające z niej stocznie

(w milionach EUR)

Numer zgłoszenia	Stocznia beneficjent	Statki	Wysokość pomocy
N 601/2002	Bodewes Scheepswerven BV	4 kontenerowce	[...] (*)
N 602/2002	Bodewes Scheepswerven BV	3 statki typu ro-ro	[...]
N 603/2002	Visser	Trawler arktyczny	[...]
N 604/2002	Bodewes Scheepswerven BV	4 frachtowce wielozadaniowe	[...]
N 605/2002	Bodewes Volharding Foxhol	6 kontenerowców	[...]
N 606/2002	De Merwede	2 pogłębiarki nasiębierne	[...]

(*) Informacja poufna.

Podstawa prawna – system pomocy

- (7) Zdaniem Niderlandów planowana pomoc może zostać przyznana w ramach przepisów dotyczących pełnego równoważenia (*Matchingsfonds zwaar*), o których mowa w decyzji w sprawie subwencjonowania kredytów eksportowych (*Besluit Subsidies Exportfinancieringsarrangementen*, zwanej dalej „decyzją BSE”), zatwierdzonej przez Komisję pismem z dnia 24 czerwca 1992 r. [SG (92) D/8272 – pomoc numer N 134/92] ⁽¹⁾. Decyzja BSE była wielokrotnie zmieniana, a najważniejsza zmiana została zatwierdzona przez Komisję pismem z dnia 12 grudnia 1997 r., numer SG (97) D/10395 (pomoc numer N 337/97) ⁽²⁾. Na mocy tej decyzji system ten został zatwierdzony na okres od 1997 do końca 2002 r.

Uzasadnienie wszczęcia procedury

- (8) Procedura została wszczęta w związku z istniejącymi wątpliwościami w następujących kwestiach:

- a) Komisja jest zdania, że udzielanie pomocy w celu równoważenia niezgodnej z prawem domniemanej pomocy innego Państwa Członkowskiego WE jest sprzeczne z Traktatem WE, i miała też wątpliwości co do tego, czy zgłoszona pomoc jest zgodna z przepisami. W związku z tym Komisja miała wątpliwości co do tego, czy zatwierdzenie niderlandzkiego systemu pomocy obejmowało prawo do równoważenia pomocy udzielonej przez inne Państwo Członkowskie UE;

- b) nawet jeżeli system zezwalałby na równoważenie w ramach UE, Komisja wątpi w to, że spełnione zostały procedury celem stwierdzenia istnienia niezgodnej z prawem pomocy, w przypadku której ma być mowa o równoważeniu;

- c) Komisja wątpi ponadto w to, aby pomoc mogła zostać zatwierdzona na podstawie art. 3 ust. 4 rozporządzenia stocznioowego ⁽³⁾, zważywszy iż w artykule tym chodzi o kredyty eksportowe dla właścicieli statków, podczas gdy Niderlandy zgłosiły subwencje dla stoczni.

III. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (9) Otrzymaliśmy uwagi od przedstawiciela beneficjentów oraz od strony trzeciej, która złożyła wniosek o objęcie jej tożsamości poufnością. Wszystkie strony stwierdzają, że pomoc musi zostać zatwierdzona, przy czym podkreślają między innymi, że Komisja zatwierdziła system równoważenia, że przedstawiony dowód domniemanej pomocy hiszpańskiej był wystarczający oraz że zaniegowanie przez Hiszpanię tego, że pomoc byłaby dostępna, nie było dostatecznie wyraźne.
- (10) Przedstawiciel beneficjentów argumentował ponadto, że ani w decyzjach Komisji dotyczących zatwierdzenia systemu, ani w tekście ustanawiającym system nic nie wskazuje na to, że równoważenie byłoby dozwolone jedynie wtedy, gdyby chodziło o konkurenta z kraju trzeciego (nienależącego do UE). Ponadto wysuwa argument, że planowana pomoc opiera się na zatwierdzonym systemie i dlatego stanowi istniejącą pomoc, w związku z czym nie może być dalej oceniana na podstawie rozporządzenia stocznioowego.

IV. UWAGI NIDERLANDÓW

- (11) Niderlandy twierdzą, że działały zgodnie z przepisami dotyczącymi pełnego równoważenia (system BSE), które zostały zatwierdzone przez Komisję i są zgodne z odpowiednimi procedurami OECD. Niderlandy argumentują, iż system BSE nie wyklucza równoważenia w związku z domniemaną pomocą, udzieloną przez inne Państwo Członkowskie UE, oraz że procedury wykazały z wystarczającą pewnością, że faktycznie była mowa o pomocy hiszpańskiej. Dlatego Niderlandy sądzą, że przystąpienie do równoważenia jest uzasadnione oraz że beneficjenci mają prawo oczekiwać, że otrzymają pomoc.

⁽¹⁾ Dz.U. C 203 z 11.8.1992.⁽²⁾ Dz.U. C 253 z 12.8.1998, str. 13.⁽³⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1540/98 z dnia 29 czerwca 1998 r. ustanawiające nowe reguły dotyczące pomocy dla przemysłu stocznioowego (Dz.U. L 202 z 18.7.1998, str. 1).

(12) Niderlandy uważają także, że w tym przypadku chodzi o istniejącą pomoc, zważywszy iż jest ona oparta na zatwierdzonym systemie oraz zważywszy na fakt, iż władze niderlandzkie mimo to postanowiły zgłosić te kwestie, co było następstwem wymiany korespondencji pomiędzy niderlandzkim ministrem gospodarki i komisarzem właściwym do spraw konkurencji. Władze niderlandzkie sądzą, że w tym przypadku przed wszczęciem formalnej procedury dochodzeniowej Komisja powinna była skierować do Niderlandów list zawierający wskazane środki. Niderlandy są wreszcie zdania, że wątpliwości Komisji, opierające się na art. 3 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1540/98 (rozporządzenie stoczniowe), w kwestii prawa do przyznania subwencji stoczniom zamiast narzędzi kredytowych dla właścicieli statków są bezpodstawne, zważywszy iż podstawę prawną stanowić powinny decyzje Rady, opierające się na zasadach OECD w sprawie kredytów eksportowych.

V. OCENA POMOCY

Podstawa prawna pomocy

(13) Zgodnie z art. 87 ust. 1 Traktatu WE wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem sądów wspólnotowych kryterium „wpływu na wymianę handlową” jest spełnione, gdy przedsiębiorstwo beneficjent prowadzi działalność gospodarczą wiążącą się z handlem pomiędzy Państwami Członkowskimi.

(14) Komisja zwraca uwagę, że Niderlandy planują przyznać czterem stoczniom subwencje na budowę statków, jak to zostało dokładnie opisane powyżej. Komisja stwierdza także, że beneficjenci prowadzą działalność gospodarczą wiążącą się z obrotem handlowym pomiędzy Państwami Członkowskimi. Domniemanym powodem użycia środka pomocowego jest (nieuczciwa) konkurencja stoczni z innego Państwa Członkowskiego. Komisja jest zdania, że zgłoszona pomoc podlega zakresowi stosowania art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

(15) Zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem, może zostać uznana jako zgodna ze wspólnym rynkiem. Na mocy tego artykułu w 1992 r. został zatwierdzony pierwotny system BSE, a w 1997 r. system został zmieniony. Ogólny przepis stanowił, że wnioski o subwencje powinny zostać odrzucone w przypadku, gdy są sprzeczne z Traktatem EWG.

(16) Komisja wyjaśniła ponadto swoją interpretację zasad dotyczących pomocy państwa dla przemysłu stoczniowego w zasadach ramowych dotyczących pomocy państwa dla przemysłu stoczniowego, obowiązujących od dnia 1 stycznia 2004 r. do dnia 31 grudnia 2006 r. Do tej pory pomoc państwa dla przemysłu stoczniowego była regulowana przez rozporządzenie stoczniowe.

Ocena zgodności pomocy z ogólnymi zasadami ustawodawstwa WE

(17) Zasada, zgodnie z którą Państwo Członkowskie nie może samo występować w sprawie zapobiegania skutkom niezgodnej z prawem pomocy udzielanej przez inne Państwo Członkowskie, została wyraźnie określona przez Trybunał Sprawiedliwości. Dokładniej mówiąc, Trybunał oświadczył, że nie jest możliwe usprawiedliwienie pomocy na podstawie faktu, iż inne Państwa Członkowskie przyznały pomoc niezgodną z przepisami⁽¹⁾. Komisja zauważa, że zgłoszona pomoc ma na celu równoważenie rzekomej pomocy niezgodnej z przepisami innego Państwa Członkowskiego WE. Dlatego pozostaje to w sprzeczności z ogólnymi zasadami Traktatu WE. Zgłoszona pomoc jest sprzeczna z Traktatem WE i dlatego nie może zostać zatwierdzona.

Ocena możliwości zatwierdzenia pomocy na podstawie systemu BSE

(18) Zważywszy iż Niderlandy twierdzą, że pomoc jest zgodna z systemem BSE, a zatem także z Traktatem WE, Komisja oceniła również tę kwestię. Komisja uznała, że zgłoszona pomoc nie może zostać zatwierdzona w ramach tego systemu z dwóch powodów.

(19) Po pierwsze, zatwierdzenie przez Komisję systemu BSE obowiązywało wyłącznie do końca 2002 r. Zważywszy iż Komisja musi opierać swoje decyzje w sprawie zgłoszonej pomocy państwa na prawodawstwie, które jest w mocy w chwili podjęcia przez nią decyzji, nie może ona zatwierdzić pomocy na podstawie systemu pomocy, który przestał obowiązywać.

(20) Po drugie, Komisja uważa, że nawet gdyby system pomocy nadal obowiązywał, na mocy omawianego systemu pomocy nie byłoby dozwolone udzielanie pomocy w celu równoważenia domniemanej pomocy innego Państwa Członkowskiego.

(21) Pewne elementy w decyzjach Komisji rzeczywiście wskazują na to, że równoważenie w ramach UE nie było dozwolone na mocy tych decyzji:

⁽¹⁾ Patrz: sprawa 78/79, *Steinike i Weinlig przeciwko Republice Federalnej Niemiec*, Zb.Orz. 1977, str. 595, pkt 24.

- a) po pierwsze, w swojej decyzji o zatwierdzeniu systemu Komisja oświadcza, że „wnioski o subwencje nie będą zatwierdzane, jeżeli będą w sprzeczności z Traktatem EWG”, co oznacza nie tylko to, że system powinien zostać zatwierdzony przez Komisję, lecz także to, że stosowanie systemu powinno być zgodne z ogólnymi postanowieniami Traktatu EWG;
- b) po drugie, w 1997 r. w swojej decyzji w sprawie zmienionego systemu (N 337/97) Komisja stwierdziła, w formie ogólnej uwagi przed oceną systemu, że „choć skutki dla obrotu handlowego pomiędzy Państwami Członkowskimi są być może mniej odczuwane w przypadkach pomocy dla potrzeb transakcji handlowych poza UE⁽¹⁾, skutków takich nie można wykluczyć z góry”. Wskazuje to wyraźnie, iż zakłada się, że zmieniony system odnosił się do pomocy dla potrzeb transakcji handlowych poza UE.

- (22) Władze niderlandzkie stwierdziły, że Komisja nie mogła wszczynać formalnej procedury dochodzeniowej w związku z pomocą, która została udzielona na podstawie zatwierzonego systemu. Komisja powinna była skierować do Niderlandów pismo polecające, zawierające środki korzystne dla osiągnięcia celu.
- (23) W tej kwestii Komisja zauważa, że to Niderlandy zgłosiły środek pomocowy. Nawet jeżeli system pomocy istniał w momencie zgłoszenia, na który wskazują Niderlandy, to właśnie zgłoszenie przez Niderlandy spowodowało, że Komisja potraktowała tę sprawę *ad hoc*, a nie jako oddzielne zastosowanie systemu. Ponadto, zważywszy iż pomoc nie wchodziła w zakres systemu zatwierzonego przez Komisję, pomoc należało zgłosić oddzielnie i obowiązkiem Komisji było wszczęcie procedury na mocy art. 88 ust. 2 Traktatu w przypadku wątpliwości co do zgodności pomocy z zasadami rynku wspólnotowego.

Dowód na równoważenie pomocy niezgodnej z zasadami

- (24) Komisja jest ponadto zdania, że w sprawie tej nie zostały spełnione wszystkie warunki systemu BSE, a w szczególności nie dostarczono wystarczających dowodów na istnienie niezgodnej z prawem pomocy hiszpańskiej. W związku z tym uwagi Niderlandów i potencjalnych beneficjentów nie pomniejszają wątpliwości, które zostały sformułowane w decyzji o wszczęciu procedury. Komisja jest zdania, że władze hiszpańskie wyraźnie zaprzeczyły, jakoby pomoc miała zostać kiedykolwiek udostępniona. W procedurach związanych z pomocą państwa Komisja musi na ostatnim etapie ufać oświadczeniom Państwa Członkowskiego, które udziela lub udzieliło domniemanej pomocy.

Ocena jako pomoc *ad hoc*

- (25) Zważywszy iż Porozumienie OECD dotyczące statków zawiera postanowienie równoważące, Komisja, wszczynając procedurę, zbadała również możliwość bezpośredniego zatwierdzenia pomocy na podstawie art. 3 ust. 4 rozporządzenia stocznioowego, obecnie zastąpionego pkt. 3.3.4 zasad ramowych dotyczących pomocy państwa dla przemysłu stocznioowego, w którym zostało określone, że „pomoc dla przemysłu stocznioowego w formie narzędzi kredytowych wspieranych przez państwo, przyznawanych krajowym lub niekrajowym właścicielom statków lub stronom trzecim na budowę statków... może⁽²⁾ zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem i nie będzie uwzględniana w limicie [pomocy operacyjnej], gdy spełnia warunki Porozumienia OECD w sprawie wytycznych dotyczących kredytów eksportowych...”.
- (26) W związku z tym Komisja zauważa, po pierwsze, że nie akceptuje równoważenia domniemanej pomocy innego Państwa Członkowskiego; dlatego przepis ten nie znajduje zastosowania w tej sprawie. Komisja jest zdania, że użycie słowa „może” uprawnia ją do tego, aby postanowienie to nie było stosowane w odniesieniu do równoważenia rzekomej pomocy innego Państwa Członkowskiego. Po drugie, Komisja przypomina, że nie otrzymała żadnej nowej informacji, która mogłaby rozwiać jej wątpliwości w związku z tezą, iż istniał wystarczający dowód domniemanej pomocy hiszpańskiej (patrz wyżej: motyw 24). Po trzecie, Komisja potwierdza, jak wskazała w swojej decyzji o wszczęciu procedury, że w postanowieniu tym chodzi o kredyty dla właścicieli statków (lub podmiotów trzecich), podczas gdy pomoc w tej sprawie dotyczy subsydiów dla stoczni. Komisja nie zgadza się wreszcie z Niderlandami, że pomoc należy oceniać wyłącznie na podstawie decyzji Rady, opierających się na zasadach OECD w sprawie kredytów eksportowych. Pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu dla przemysłu stocznioowego należy z konieczności oceniać na podstawie zasad, które określiła sama Komisja (zasady ramowe dotyczące pomocy państwa dla przemysłu stocznioowego), aby móc stosować odstępstwa zawarte w Traktacie w odniesieniu do niezgodności pomocy państwowej.
- (27) Komisja jest ponadto zdania, że nie istnieje żadna inna zatwierdzona podstawa prawna, w oparciu o którą zgłoszona pomoc państwa mogłaby zostać zatwierdzona. Władze niderlandzkie nie odwołały się do żadnego innego odstępstwa przewidzianego w Traktacie.

Uzasadnione oczekiwania beneficjentów

- (28) Jak już wcześniej zostało wspomniane, system BSE nie znajdował zastosowania w tej sprawie i dlatego nie mogą zostać zaakceptowane żadne uzasadnione oczekiwania beneficjentów. W każdym razie beneficjenci nie mogą odwołać się do sądu w związku z uzasadnionymi oczekiwaniami, zważywszy iż pomoc została udzielona przez Niderlandy z zastrzeżeniem, iż podlega ona zatwierdzeniu przez Komisję.

⁽¹⁾ Bez podkreślenia w decyzji z 1997 r.

⁽²⁾ Bez podkreślenia w zasadach ramowych.

VI. **WNIOSKI**

Komisja stwierdza, iż zgłoszona pomoc jest sprzeczna z ogólnymi zasadami Traktatu WE. Ponadto system pomocy, który wskazały władze niderlandzkie, nie obowiązuje i nawet gdyby był jeszcze w mocy, pomoc nie byłaby z nim zgodna. Nie ma mowy o uzasadnionych oczekiwaniach, na podstawie których pomoc może zostać zatwierdzona, i nie istnieją żadne inne możliwości zatwierdzenia pomocy na podstawie innej podstawy prawnej. Zgłoszona pomoc nie jest zatem zgodna z Traktatem.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc państwa, którą Niderlandy planują przekazać na rzecz Bodewes Scheepswerven BV w wysokości [...] EUR, na rzecz Scheepswerf Visser w wysokości [...] EUR, na rzecz Bodewes Scheepswerf Volharding Foxhol w wysokości [...] EUR oraz na rzecz Scheepswerf De Merwede w wysokości [...] EUR, jest sprzeczna z zasadami wspólnego rynku.

Ten środek pomocowy nie może zostać zatem zrealizowany.

Artykuł 2

Niderlandy informują Komisję w terminie dwóch miesięcy od daty opublikowania niniejszej decyzji, jakie środki podjęły w celu jej wykonania.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja jest skierowana do Królestwa Niderlandów.

Sporządzono w Brukseli, dnia 30 czerwca 2004 r.

W imieniu Komisji
Mario MONTI
Członek Komisji